

MANUEL ROYES, ALCALDE DE TERRASSA I PRESIDENT DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

El municipi, per damunt de tot

Manuel Royes i Vila va néixer a la ciutat de Terrassa al maig de 1940, en una família de llarga tradició catalanista. Ja en temps d'universitari va prendre contacte amb moviments d'oposició activa a la dictadura i, juntament amb companys de curs com Pasqual Maragall i Isidre Molas, entre altres, participà en la defenestració del Sindicato Espanol de Universitarios —SEU—. Fou fundador a Terrassa del Front Obrer de Catalunya —FOC— i, l'any 74, participà en la creació de la Convergència Socialista de Catalunya —CSC—, grup que s'integrà, després, en el procés constituent del PSC (Congrés). Més tard, Royes fou el primer secretari local del PSC (PSC-PSOE).

Aconseguí l'alcaldia de la seva ciutat en les eleccions municipals del 79, en les del 83 i en les darreres, del 87. Des del 82 és secretari nacional adscrit a la Secretaria de Política Municipal dins l'executiu del PSC (PSC-PSOE). Finalment, ha estat elegit diputat provincial pel partit judicial de Terrassa i, des del juliol passat, és president de la Diputació de Barcelona.

—¿No és massa feina, ser alcalde d'una ciutat com Terrassa al mateix temps que president d'una Diputació com la de Barcelona?

—És més feina, no massa. A tots els llocs hi ha equips que t'ajuden, que et permeten fer coses. És molta feina, però no, com dieu, «massa».

—¿En què es nota la diferència quan un president de Diputació és, a més, alcalde?

—Espero que es notarà. Jo sóc el primer president de la Diputació de

En cercles del seu partit és conegut per un caràcter marcadament «municipalista». Alcalde i president, Manuel Royes es mostra escèptic i espantat davant qualsevol canvi territorial que afecte els ajuntaments.

F. Nicolàs i J. M. Pasqual

Barcelona que és, a més, alcalde. En altres diputacions ja s'havia donat el cas, però aquí a Barcelona no s'havia donat mai. No s'ha d'esperar cap revolució ni cap canvi, però segur que algunes coses es poden millorar de manera que els ajuntaments en sortim encara més beneficiats.

—Dins del seu partit, i en les activitats institucionals, vostè s'ha destacat com un «municipalista» aferrissat, com sembla que li diuen. ¿Com ho explicaria, això del «municipalisme»?

—Jo he anat veient, no tan sols el que he fet al meu ajuntament, treball del qual estic molt orgullós i evidentment no en parlaré, sinó també m'he anat fixant en altres pobles i ciutats, i crec que no hi ha poble o ciutat on no s'hagin notat positivament aquests vuit anys de democràcia municipal. Trobo que els ajuntaments han fet una feina extraordinària, que no té comparació amb la que ha fet cap altra institució del país, sigui l'autonomia —i amb això no hi faig cap referència, no vull dir-ho perquè sigui d'un altre color polític, que no hi té res a veure—, o el govern de l'estat. Les feines que han fet els ajuntaments, els canvis que han provocat a les seves respectives ciutats o pobles, són el gran canvi que la gent pot visualitzar. Aleshores, ¿això per què s'ha fet? S'ha fet perquè els ajuntaments, segurament, són el lloc on treballa, i en això no vull que s'enfadi ningú, on treballa una fornada de gent que va entrar-hi així que es va restituir la democràcia, és gent que treballa amb gran il·lusió i no l'ha perduda, i en què ha coincidit el bo i el millor dels movi-

DOMÈNEC UMBERT

«Els ajuntaments han fet una feina extraordinària, comparats amb qualsevol institució».

ments veïnals i polítics de cada una de les poblacions. I aquestes il·lusions que es van materialitzant als ajuntaments es van veient en la millora de coses concretes. Penso que això és un capital positiu, important per al país, i que seria una llàstima coartar aquestes possibilitats i aquestes energies que poden donar molt més de si encara del que han donat.

—*¿I vostè creu que l'autonomia municipal, ara, corre més perill que en qualsevol altre moment des dels inicis de la transició?*

—Jo estic espantat... bé, potser no és la paraula. No et pots espantar, perquè, si no, ja hauríem plegat, però el ben cert és que hi ha una certa indefinició, una certa incertesa, de com es desenvoluparan aquestes lleis d'ordenació territorial. Avui és l'últim dia de l'aprovació de l'adscripció de l'àmbit comarcal futur dels ajuntaments. No sé què en sortirà, suposo que la majoria dels ajuntaments ja estaran bé on els han posat, però el que és cert i vas notant és que la cosa no s'ha fet massa amb el cap, perquè entre els que diuen que no, els que diuen que sí, però que no del tot, els que voten que sí provisionalment... unanimitats, n'hi ha hagut en molt pocs pobles. Vull dir que la cosa no es té gens clara.

Una cosa que ja comença així, amb aquesta falta d'unanimitat, no veus que pugui ser massa bona. Tens la definició mateixa dels consells comarcals, ¿què seran, els consells comarcals? Es preveu que la Generalitat podrà descentralitzar serveis, però no et diu quins, ni de quina manera, ni quants. El que sí que et diu és que hi ha una sèrie de serveis municipals que seran gestionats pels consells comarcals, consells comarcals en els quals la majoria que governarà no equivaldrà a la majoria dels ajuntaments concrets, i això fa que els grans números facin que a la majoria de comarques on governarà Convergència no hi hauran guanyat. Vol dir que uns serveis que ja estan funcionant, i que funcionen prou bé, ara hauran d'inventar una altra manera de funcionar en un nou consell comarcal.

I, una vegada comencin a funcionar, d'aquí a dos o tres anys, ¿això, serà més car o més barat, per a la majoria dels ciutadans? Doncs, no ho sabem. De moment, ja hi ha unes despeses més, que és el gerent comarcal, això com a mínim, encara que no li posin ni una secretària, ni un xofer, ni una oficina. ¿Això servirà per a racionalitzar els serveis i fer que aquests es pres- tin d'una manera més barata i amb més

qualitat? No ho sé. I, d'altra banda, en les possibilitats de transferir serveis dels ajuntaments a aquests serveis comarcals la prioritat correspon al consell comarcal i, en última instància, al consell executiu, de manera que ens preguntem ¿què quedarà, a última hora, del que és el govern municipal? Tot això em provoca una sensació de... podríem parlar d'escepticisme. Com a mínim, espero que això servirà per a millorar les condicions de vida dels habitants d'aquest país.

—*En aquest procés de divisió territorial de Catalunya, ¿fins a quin punt han jugat més els imperatius polítics que els tècnics?*

—Penso que els imperatius polítics han jugat molt, perquè, si haguessin pogut jugar els imperatius tècnics, des del primer dia que es va començar a parlar del tema, s'hauria aprovat una mínima ponència tècnica que hauria recollit tots els treballs, no tant de Pau Vila, que d'això ja fa cinquanta anys, sinó tots els treballs que s'han anat fent durant els passats quaranta anys, que n'hi ha de molt valuosos, per estudiar en profunditat el tema de les noves xarxes comunicacionals, de tots els processos que s'han anat donant durant els darrers anys al país i que condemnen una sèrie de comarques al fracàs.

Hauria calgut tenir en compte, a l'hora d'establir una divisió comarcal, els canvis dels últims quaranta anys. S'ha actuat com si tots els estudis, tots els experts que té ara el país, no servissin per a res. S'haurien estalviat, en el cas d'haver fet cas dels estudis ja elaborats, aquest espectacle que ara, durant la consulta, anessin sortint noves propostes, i s'hauria aconseguit que es resolgués amb un sí o amb un no.

—*¿A vostè com li senta, com a president de la Diputació, que finalment el grup parlamentari socialista hagi decidit de no presentar cap recurs d'inconstitucionalitat contra les lleis d'organització territorial?*

—Jo sóc membre de l'executiva del PSC, i vaig assistir a la reunió en què es decidí de no presentar el recurs, i estic d'acord a no fer-ho, perquè aquestes lleis són un desgavell tan gros que a nivell popular —i cal tenir en compte que aquest és un tema que afectava fonamentalment la classe política, perquè a la gent del carrer, inclús coses com la Corporació Metropolitana, els costen d'arribar—, a nivell popular, deia, i malgrat tot, s'està aconseguint que l'opinió pública s'adoni que això és un desgavell.

De moment, tothom té clar que això s'està fent amb els peus, malament,

DOMÈNEC L'AMBERT

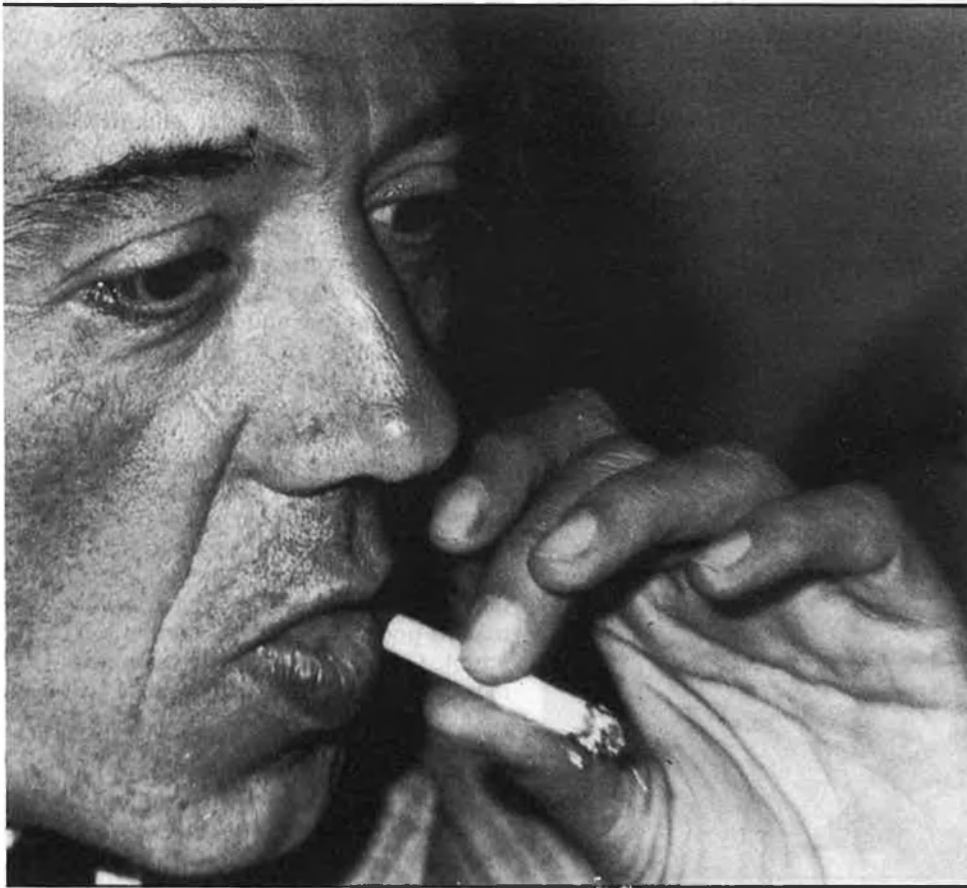
fins i tot aquells mateixos que l'han redactada, que fan pública confessió que s'han equivocat. Estic segur que estem guanyant la batalla de l'opinió pública, i estic segur que, si hi haguéssim presentat un recurs, hauria servit de cortina de fum per a emmascarar el desgavell que això està provocant.

—*¿Era majoritària, dins de l'executiva socialista, la voluntat de posar aquest recurs?*

—Hi va haver algunes mocions, esbiaixades, però no es va votar. L'acord que es va prendre fou per unanimitat i consensuat, de no presentar-lo.

—*El seu mandat s'enfronta a una situació, a un procés de buidat de competències de la Diputació, competències que aniran passant a d'altres institucions. ¿Com s'abordarà, doncs, la gestió en aquesta nova etapa? ¿Quina funció política, a més de tècnica, desenvoluparà ara la Diputació en el panorama català?*

—Bé, pel que fa a funció política, he de dir que nosaltres som un ajuntament d'ajuntaments. Li ho explicava a la regidora i diputada Marta Mata, dient-li que aquí qui ha de marcar la política educativa no ha de ser la Marta Mata diputada provincial, sinó la Marta Mata regidora, i que la diputada ha d'ajudar la regidora. Això és el que hem d'anar fent. Aquesta mateixa setmana espero un estudi sobre els défi-

cits que encara tenen els ajuntaments de Barcelona, dèficits que van des de falta d'aigua, a clavegueres, a tot allò de més elemental... i el punt principal de la gestió serà, evidentment, solucionar aquests dèficits.

¿I com ho farem, amb aquest buit de competències? Depèn. La Diputació coopera amb els ajuntaments. Si no ens deixen fer-ho, anar a ajudar o fer el que sigui, doncs potser hi haurem d'ajudar directament: haurem d'anar a portar els diners en mà a l'alcalde, i suposo que l'alcalde n'estarà encantat.

Hi ha el fet que els ajuntaments, pel fet d'haver abordat tantes coses durant aquests anys, estan molt endeudats, i moltes vegades potser d'aquesta nova manera encara serà més àgil i més fàcil. Hi ha moltes altres fórmules de cooperació. I en diverses matèries, com per exemple en esports, on hi ha una llei que retalla les competències de la Diputació en aquest camp, ja trobarem altres maneres, com sigui, que els nostres recursos vagin cap als ajuntaments.

—*Ens referíem al paper de «contrapoder» que, pel fet de ser regida per un partit distint, pot fer la Diputació respecte a la Generalitat.*

—No, això no. Això ho he tingut clar desde sempre, que, com a alcalde o president de la Diputació no sóc con-

trapoder de ningú. A vegades hem tingut discussions sobre el Vallès, perquè el meu amic l'alcalde de Sabadell planteja el Vallès no dividit, sinó com a contrapoder a Barcelona. Jo sempre li he dit que no sóc contrapoder de ningú, ni contra Barcelona, ni contra la Generalitat ni absolutament contra ningú. Com a alcalde, havia de defensar els interessos de Terrassa, i per fer-ho jo m'entenc amb Sabadell, amb Barcelona, amb Madrid, amb la Generalitat, amb qui sigui. I des de la Diputació, exactament igual. Penso que no es pot acusar la Diputació de ser contrapoder de ningú. Sabem que hi ha la Generalitat, que és la màxima institució de Catalunya, sabem que hi ha els ajuntaments, i entremig hi ha altres institucions que, mentre hi siguin, tenen la feina de canalitzar els recursos cap als ajuntaments, i prou. És absurd plantejar-ho com a contrapoder.

—*¿Continua havent-hi competències conflictives, com ara sanitat o ensenyament?*

—Oh, no, aquestes no en són gens de conflictives. Aquestes són competències de la Generalitat, i la Diputació està fent aquest servei a la Generalitat, malgrat que l'estatut ho diu i que el traspàs està fet. Així que és cosa seva, tot això, no és cosa nostra, ja els hi insistirem, vaja, fins que s'ho quedin. Nosaltres tenim fins i tot les Llars

«La Diputació té una composició més democràtica que els futurs consells comarcals».

Mundet, i fins i tot tenim una escola d'EGB... ja em diràs què ha de fer-ne, la Diputació, amb una escola d'EGB, però és clar, mira, hem d'anar fent la suplència. Això passa en altres àmbits, també, com als ajuntaments, que es veuen obligats a anar fent coses que no els pertoqueu, però que no fa ningú més...

A Terrassa tinc set guarderies municipals, que em costen 150 milions de pessetes l'any, i ja els ho vaig dient, que se les quedin, que no són competències nostres. També passa en psiquiatria, maternitat, carreteres...

—*A part dels serveis que no li pertoqueu, quins serveis hauria d'exercir la Diputació?*

—En l'únic àmbit que té competències clares la Diputació és en la cooperació municipal, en l'ajut als ajuntaments. Així ho diu la Constitució.

A més, les diputacions són elegides a través de regidors pel nombre de vots. La seva composició és molt més democràtica que no la dels futurs consells comarcals. La vinculació entre la Diputació i els ajuntaments és directa. La Diputació surt dels mateixos ajuntaments i administra uns recursos que són per a ells. No hi ha cap altra fórmula en l'organització jurídica que pugui suplir una institució com aquesta. Si desapareixen les diputacions, ¿qui administrara els recursos? ¿Les vegueries, que només són òrgans de descentralització de la Generalitat, en els quals els ajuntaments no hi tindran res a dir? ¿Els consells comarcals, que no se sap quins criteris utilitzaran per repartir els recursos? És difícil trobar una institució tan directament vinculada als ajuntaments com les Diputacions.

—*Però, una vegada aprovat pel Parlament el buidat de competències, quin futur espera les diputacions?*

—El futur no em fa cap por. M'agradaria ara mateix deixar de fer tot el que no ens tocar per dedicar-nos exclusivament a la cooperació amb els ajuntaments, l'única competència que no ens poden treure. Aquest encara és un futur engrescador.

—*¿Quina quantitat de nivells administratius seria idònia per al bon funcionament d'un país com el nostre?*

—Pocs. Ara hi ha ajuntaments, diputacions, governs civils, delegats del govern..., després, quan hi hagi la província única, s'instauraran les vegueries. També hi ha el govern de Catalunya, amb els seus delegats territorials, i els delegats dels ministeris en les

diferents províncies. ¡Deu n'hi do! Penso que algunes haurien de desaparèixer, ens les podríem estalviar, i altres es podrien complementar.

És una bestiesa, per exemple, que les delegacions territorials de la Generalitat dupliquin alguns servei que ja feien les diputacions, i no sàpiguen arribar a acords. Amb una política de cooperació, molts dels nivells podrien eliminar, agilitzar la burocràcia i abaratir els

costos. Aquest va ser mal fet i des de Catalunya s'ha entès com una agressió, com un esquarterament territorial. Però té 150 anys de vigència, i aquesta és la situació que hem heretat. La divisió comarcal només va funcionar set mesos. Jo no veig que hi hagi una animadversió al funcionament provincial. No dic que les províncies siguin desitjables, sinó que no són terribles. Són una divisió tan artificial com una altra. Tant

tració municipal respecte als ciutadans. Les administracions municipals són les que més han funcionat durant els darrers anys. Han tingut una gran sensibilitat, que sovint ha portat a l'endeutament, però aquesta sensibilitat no ha estat sempre compartida pel govern de Madrid, que ha anteposat altres prioritats a l'hora de repartir els recursos.

—*¿Vostè es considera nacionalista?*

—Jo sóc catalanista. No sóc nacionalista en allò que aquesta paraula té d'exclusivisme. Ara, si em pregunteu si Catalunya és una nació, responc que sí. Potser no ha quedat gaire clar...

—*Les tesis federalistes que defensa el Partit Socialista, ¿com poden ajudar a un repartiment del poder més favorable als municipis?*

—Federalisme vol dir poder compartit. Els municipalistes tradicionalment han sigut els federals. Hi ha d'haver màxim poder per a cadascú en el seu àmbit. Com a alcalde de Terrasa, només he de donar compte dels meus actes als ciutadans i, si no em volen, que em treguin.

—*¿I la proposta federalista no és un intent de captar vots convergents?*

—Nosaltres només diem el que ja hem dit sempre. Des de l'època de Convergència Socialista ens definim com a federalistes. Potser ara ho hem repetit en el moment oportú. El que ens cal és recuperar el catalanisme popular que era hegemònic en aquest país fins fa vuit anys. Una part d'aquest catalanisme popular ara vota Convergència, però penso que és legítim recuperar per part nostra aquest antic bloc.

—*¿I no hi havia un bloc de catalanisme popular i d'esqueres no disposat a entrar en operacions estatalistes?*

—Sí, però ningú no ens negarà que, sense el procés d'unificació socialista, entre el PSOE i el PSC, la política catalana avui seria molt més conflictiva.

—*¿Preveu un futur de concòrdia per a la comissió de transferències Diputació-Generalitat que vostè mateix presidirà?*

—La comissió encara no s'ha posat en marxa. Voldria que s'hi incorporesin representants de les altres diputacions catalanes. No puc predir si tot serà fàcil, però sóc partidari del clima de diàleg. Si tens la raó, defensa-la i, si et demostren que no la tens, acata-ho. A més, amb alguns membres del govern de la Generalitat és més fàcil parlar-ne que amb altres. Tanmateix, darrere la qüestió de les transferències hi ha el mateix Pujol...

—*¿Vostè sap que s'assembla a Joan Manuel Serrat?*

—Si m'ho haguessin dit fa vint anys, m'haurien fet molt content. □

«A Lleida, Tarragona o Girona no volen sentir parlar de província única».

costos. L'existència d'alguns delegats del govern central tampoc no té gaire sentit en aquelles matèries en què la Generalitat té competència exclusiva. La seva funció és tan mínima que, si no hi fossin, ningú no se n'assabentaria. Però desmuntar un estat centralista com l'espanyol, en poc de temps, costa. Hi ha moltes reticències, de vegades de racionals, de vegades d'irracionals.

En temes com el de la província única, de la qual jo mai no parlo però altres sí que ho fan, la cosa no està tampoc gaire clara. A Lleida, Girona o Tarragona, no en volen ni sentir parlar, perquè no els agrada haver de baixar a Barcelona a resoldre temes que ara resolen des de més a prop. Si desapareguessin les diputacions, immediatament s'haurien de crear les vegueries i, si no, hi hauria un centralisme a ultrança. D'altra banda, si la vegueria representa una descentralització de la Generalitat, ¿on anirana parar els recursos municipals que ara administren les diputacions?

—*¿Això vol dir una revisió positiva del terme província, des del punt de vista de la tecnificació?*

—Teníem el mapa de les comarques del 36, el de la clandestinitat. I teníem el mapa de les províncies, el franquis-

com el mapa comarcal que regirà d'aquí a poc temps. Les diputacions sempre s'han anat adequant a les circumstàncies, i en aquests moments són uns ens més democràtics que mai.

—*¿I com és que els ajuntaments catalans estan tan endeutats? ¿No els arriben els impostos que paguen els ciutadans?*

—Hem d'anar cap al model europeu. Del total dels ingressos de l'estat, un 50 per cent ha d'anar a l'administració central, un 25 a l'autònoma i un 25 a la municipal. Aquí estem molt lluny d'aquest repartiment, pel que respecta als municipis.

—*¿En quina proporció estem actualment?*

—Només un 6 per cent del pressupost de l'estat va a parar als municipis. Però, a causa de diferències en el sistema tributari, es fa difícil establir comparacions, i podria parlar-se fins d'un 15. De totes maneres, som lluny del 25 per cent que defensem.

Quan fa vuit anys vam entrar-hi, els ajuntaments no funcionaven. A Terrassa, per exemple, no hi havia ni maquinària per asfaltar un carrer. Ara, si tinguéssim recursos, donaríem tota classe de serveis en un temps molt breu. Tenim a punt els serveis, però ens falten els recursos. Hi ha una manca de sensibilitat del que significa l'adminis-